

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek

w sprawie E. W. , L. K. i B. K.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 13 maja 2026 r.,

zażalenia oskarżyciela subsydiarnego - P. O. - na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału II Karnego z 14 stycznia 2026 r., sygn. akt II AKz 1166/25, o odmowie przyjęcia kasacji od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 3 listopada 2025 r., którym utrzymano w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z 10 września 2025 r., sygn. VIII K 53/24, jako niedopuszczalnej z mocy prawa, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem odmówiono przyjęcia kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 3 listopada 2025 r., II AKz 1166/25, którym utrzymano w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z 10 września 2025 r., sygn. VIII K 53/24, na mocy którego, na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., umorzono postępowanie przeciwko E. W. , L. K. i B. K. . W uzasadnieniu tej decyzji, odwołując się do treści art. 519 k.p.k., stwierdzono, że z przywołanego przepisu wprost wynika, że nie jest możliwe wniesienie kasacji od tego rodzaju orzeczenia.

Powyższe zarządzenie zostało zaskarżone przez oskarżyciela subsydiarnego w całości. Skarżący zaskarżonemu zarządzeniu zarzucił:

1. rażące naruszenie art. 523 § 1 k.p.k. polegające na bezzasadnym przyjęciu, że kasacja nie wykazuje rażącego naruszenia prawa materialnego, podczas gdy zaskarżone orzeczenie oparto na wadliwym przyjęciu przedawnienia karalności czynu ciągłego bez ustalenia daty końcowej tego czynu;
2. naruszenie art. 530 § 1-3 k.p.k. polegające na przekroczeniu granic tzw. przedsądu i dokonaniu merytorycznej oceny zasadności kasacji zamiast ograniczenia się do sprawdzenia istnienia ustawowych podstaw jej przyjęcia;
3. rażące naruszenie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 101 k.k. i art. 12 k.k. polegające na przyjęciu przedawnienia karalności czynu ciągłego bez ustalenia czasu jego zakończenia;
4. naruszenie art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. polegające na wydaniu zaskarżonego postanowienia przez sąd w nienależycie obsadzonym składzie, w którym uczestniczył sędzia Sądu Apelacyjnego w Warszawie X.Y. (SSA), mimo braku skutecznego powołania go na urząd sędziego w rozumieniu Konstytucji RP, co stanowi bezzwzględną przyczynę odwoławczą;
5. naruszenie art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 EKPC polegające na pozbawieniu skarżącego prawa do rozpoznania sprawy przez sąd ustanowiony ustawą.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przyjęcie wniesionej kasacji do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesione zażalenie jest całkowicie niezasadne.

Stosownie bowiem do art. 519 k.p.k. strona może wnieść kasację od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie oraz od prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a k.k. Zatem zgodnie z przywołanym przepisem możliwość wniesienia kasacji tj. nadzwyczajnego środka zaskarżenia przewidziana jest dla prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie. Nie ulega bowiem wątpliwości, że kasacji podlegają tylko prawomocne orzeczenia sądów odwoławczych wydanych w

formie wyroku skazującego, uniewinniającego, umarzającego lub warunkowo umarzającego postępowanie. Zatem kasacja nie przysługuje od wyroków sądów pierwszej instancji (w tym wyroków nakazowych), prawomocnych wyroków sądu drugiej instancji niekończących postępowania tj. uchylających wyrok i przekazujących do ponownego rozpoznania oraz prawomocnych postanowień sądów odwoławczych, choćby miały cechy kończących postępowania. W tym ostatnim przypadku w myśl art. 521 § 1 k.p.k. – kasację złożyć może jedynie Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny i Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Rzecznik Praw Dziecka co do każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie, jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia praw dziecka (art. 521 § 2 k.p.k.). Strony mogą jedynie składać do wskazanych wyżej podmiotów wnioski o rozważenie celowości wniesienia kasacji od postanowień. Omawiana natomiast regulacja zakładająca możliwość wniesienia kasacji od prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego w oczywisty sposób nawiązuje do unormowań art. 324 k.p.k. i art. 354 k.p.k., które odnoszą się do wniosku prokuratora o umorzenie postępowania z powodu niepoczytalności sprawcy i zastosowanie środków zabezpieczających, po uwzględnieniu którego sąd wydaje jedną decyzję procesową – o umorzeniu postępowania karnego i zastosowaniu środka zabezpieczającego. W orzecznictwie podkreśla się zasadnie w związku z tym, że z uwagi na użycie w art. 519 k.p.k. funktora zdaniowego „i”, będącego wyznacznikiem koniunkcji, która przewidziana jest dla równocześnie występujących czynników, a więc jak w tym wypadku, gdy sąd umarza postępowanie i jednocześnie stosuje środki zabezpieczające. I tylko w takim wypadku orzeczenie sądu odwoławczego wydane po rozpoznaniu zażalenia, które zapadło w formie postanowienia stronie przysługuje kasacja na podstawie art. 519 k.p.k. (szerzej na ten temat patrz postanowienie Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2026 r., sygn. IV KZ 38/25). W innym przypadku, gdy orzeczenie zostało wydane w formie postanowienia stronie kasacja nie przysługuje.

Dlatego też w pełni prawidłowo w zaskarżonym zarządzeniu odmówiono przyjęcia kasacji jako niedopuszczalnej z mocy ustawy (art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z

art. 530 § 2 k.p.k.), skoro zaskarżono nią postanowienie o umorzeniu postępowania.
Wniesione zażalenie tej oceny zmienić nie może.

Z tych wszystkich względów orzeczono, jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]